

Sygnatura akt XVIII C 390/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 19 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Magda Inerowicz

Protokolant: protokolant sądowy Emilia Staszkiwicz

po rozpoznaniu w dniu 8 grudnia 2016 r.,

na rozprawie

sprawy z powództwa: **Skarbu Państwa – (...)**

przeciwko: **M. R.**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 85.810,90 zł (osiemdziesiąt pięć tysięcy osiemset dziesięć złotych i dziewięćdziesiąt groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 5 stycznia 2016r. do dnia zapłaty,
2. w pozostałej części powództwo oddala,
3. kosztami sądowymi obciąża strony stosunkowo: powoda w 13%, a pozwanego w 67% i z tego tytułu:
 - a) zasądza od pozwanego na rzecz Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.132 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
 - b) zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 470,21 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
 - c) nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 3.303,77 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

/-/ SSO M. Inerowicz

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 2 grudnia 2015 r. Skarb Państwa reprezentowany przez (...) zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o zasądzenie od pozwanego M. R. kwoty 98.610,90 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty i zasądzenia od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Wojskowego zwrot kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 5 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu XVI Wydział Karny w sprawie o sygn. akt XVI K 16/13, wydał wyrok, w którym uznał pozwanego winnego popełnienia zarzucanego mu czynu. Powód wskazał, że czyn pozwanego polegał na tym, że „w bliżej nieustalonych dniach w okresie od dnia 25 kwietnia 2008 roku do 2 maja 2008 roku w P., w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, działając wspólnie i w porozumieniu z ustalonymi osobami, o których wiedział, że są one funkcjonariuszami publicznymi, jako kierownik budowy z firmy (...) Sp. z o.o. w ramach realizowanego, na podstawie umowy nr (...) z dnia 29 października 2007 roku, zadania nr (...) „Remont budynku sztabowego nr (...) - etap I wymiana okien i

remont sanitariatów w Jednostce Wojskowej (...) w P.", poświadczyl nieprawdę w protokole konieczności na roboty zwiększające nr (...) z dnia 25 kwietnia 2008 roku, dotyczącym zwiększenia zakresu prac, potwierdzając konieczność wykonania robót związanych z: a) montażem i demontażem windy zewnętrznej o wartości kosztorysowej 26.337,95 zł, co powiększone o 22 % podatku VAT dało kwotę 32.132,30 zł brutto, podczas gdy zgodnie z postanowieniami umowy głównej, remont zlecony firmie (...) Sp. z o.o. winien być wykonany siłami własnymi wykonawcy bez angażowania środków finansowych zamawiającego ponad cenę oferty, b) montażem dodatkowych 200 m⁽²⁾ płytek ceramicznych w sanitariatach o wartości kosztorysowej 18.852,10 zł, co powiększone o 22% podatku VAT dało kwotę 22.999,56 zł brutto, podczas gdy prace w tym zakresie zostały wykonane przed dniem sporządzenia protokołu konieczności nr (...) z dnia 25 kwietnia 2008 roku, który stanowił podstawę do ich złożenia, c) demontażem i montażem grzejników w sanitariatach i klatce schodowej o wartości kosztorysowej 9.799,92 zł co powiększone o 22% podatku VAT dało kwotę 11.955,90 zł brutto, podczas gdy w dokumentacji powykonawczej brak było jakiegokolwiek wzmianki o zmianach w sieci centralnego ogrzewania czy też lokalizacji grzejników, a ponadto zgodnie z postanowieniami umowy głównej, remont zlecony firmie (...) Sp. z o.o. winien był być wykonany siłami własnymi wykonawcy bez angażowania środków finansowych zamawiającego ponad cenę oferty, w konsekwencji czego w dniu 30 kwietnia 2008 roku (...), reprezentowany przez płk J. A., podpisał z wykonawcą firmą (...) Sp. z o.o., aneks nr (...) do umowy nr (...) z dnia 29 października 2007 roku dotyczący zwiększenia zakresu prac o te wyszczególnione w protokole konieczności nr (...), z naruszeniem postanowień określonych w art 67 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych, albowiem wskazane powyżej roboty zwiększające nie stanowiły robót, których wykonanie stało się konieczne na skutek sytuacji niemożliwej wcześniej - na etapie pierwotnego zamówienia publicznego - do przewidzenia, a następnie poświadczyl nieprawdę dzienniku budowy nr 2/ (...) remontu budynku sztabowego nr (...) w kompleksie (...) poprzez dokonanie pod datą 2 maja 2008 roku wpisu o rozpoczęciu w tym dniu realizacji robót dodatkowych i zamiennych w sytuacji, gdy roboty te były już wykonywane wcześniej w trakcie prac prowadzonych na podstawie umowy podstawowej nr (...), w wyniku których to działań (...) bezpodstawnie wypłacił firmie (...) sp. z o.o. nienależne wynagrodzenie o łącznej kwocie 67.087,76 zł na szkodę Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych w B., naruszając przy tym przepisy art. 35 ust. 3 pkt 1 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych - tj. o czyn z art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 231 § 2 k.k. w zw. z art. 21 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Ponadto, pozwany „w dniu 30 kwietnia 2008 roku P., działając wspólnie i w porozumieniu z ustaloną osobą, o której wiedział, że jest funkcjonariuszem publicznym, jako kierownik budowy wykonawcy firmy (...) Sp. z o.o. w ramach realizowanego, na podstawie umowy nr (...) z dnia 29 października 2007 roku, zadania nr (...) „Remont budynku sztabowego nr (...) - etap I wymiana okien, remont sanitariatów w Jednostce Wojskowej (...) w P.”, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla firmy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. poświadczyl w oświadczeniu kierownika budowy o zakończeniu robót budowlanych - nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne, poprzez potwierdzenie swoim podpisem, że prace remontowe zostały wykonane zgodnie z projektem technicznym, podczas gdy: w piwnicy remontowanego budynku, zamiast zaprojektowanych 64 okien dwuskrzydłowych, zamontowano 64 tańsze okna jednoskrzydłowe, bez obniżenia wynagrodzenia wykonawcy, w pomieszczeniach biurowych remontowanego budynku zamiast zaprojektowanego wewnętrznego parapetu okiennego o głębokości 50 cm, zamontowano wewnętrzny parapet okienny o głębokości 40 cm, bez obniżenia wynagrodzenia wykonawcy, w sanitariatach remontowanego budynku, zamiast zaprojektowanych skrzydeł drzwiowych laminowanych, zamontowano tańsze skrzydła drzwiowe lakierowane o gorszych parametrach jakościowych, przez wprowadził w błąd Szefa (...) co do zakresu i jakości wykonanych prac remontowych i doprowadził go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wyniku wypłacenia firmie (...) Sp. z o.o. nienależnego wynagrodzenia w kwocie 31.523,14 zł, naruszając przy tym przypisy art. 35 ust. 3 pkt 1 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych. Powód wskazał, że pozwany poświadczając nieprawdę w protokole konieczności na roboty zwiększające nr (...) z dnia 25 kwietnia 2008 roku oraz w ramach realizowanego, na podstawie umowy nr (...) z dnia 29 października 2007 roku, zadania nr (...) „Remont budynku sztabowego nr (...) - etap I wymiana okien, remont sanitariatów w Jednostce Wojskowej (...) w P.” doprowadził do bezpodstawnego wypłacenia przez Skarb Państwa - (...) spółce (...) sp. z o.o. wynagrodzenia o łącznej kwocie 98.610,90 zł. Tym samym pozwany swoim działaniem wyrządził powodowi szkodę w postaci uszczerbku na mieniu. Powód wskazał, że całkowita wysokość szkody została wyliczona w wyroku karnym Sądu Okręgowego w Poznaniu, XVI Wydział K., a Sąd rozpoznający sprawę w postępowaniu cywilnym jest związany treścią wyroków skazujących, a to

ustaleniami wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku Skazującego co do popełnienia przestępstwa. Powód wskazał, że wiążąca dla Sądu jest również wysokość szkody, która wynika z opisu czynu, za który zostali prawomocnie skazani pozwani.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 28 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XVIII Nc 161/15 nakazał pozwanemu M. R., aby w terminie dwóch tygodni od doręczenia niniejszego nakazu zapłacił powodowi Skarbowi Państwa reprezentowanego przez Szefa (...) kwotę 98.610,90 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 grudnia 2015r. do dnia zapłaty oraz na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego albo aby wniósł w tym terminie sprzeciw do tutejszego Sądu.

W sprzeciwie od powyższego nakazu zapłaty, pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwany zakwestionował żądanie pozwu tak co do zasady jak i co do wysokości, wskazując, że powód nie wykazał, że doszło do zaistnienia szkody na skutek popełnienia przez pozwanego przestępstwa. Pozwany zaprzeczył, by poświadczając nieprawdę w protokole konieczności na roboty zwiększające nr (...) z 2008 roku doprowadził do powstania szkody w dochodzonej wysokości. Pozwany wskazał, że związanie wyrokiem karnym dotyczy tylko pozytywnych znamion przestępstwa, za które został pozwany skazany wyrokiem w sprawie XVI K 16/13, do których nie należy wysokość szkody. Pozwany wskazał, że szkoda nie stanowiła elementu stanu faktycznego w sprawie. Pozwany wskazał, że nie został też zobowiązany w powyższym wyroku do naprawienia szkody.

W piśmie z dnia 21 kwietnia 2016 r. pozwany podniósł, że wszystkie wady zostały usunięte, w tym zostały wymienione okna na zgodne z umową, w związku z czym wszystkie prace zostały wykonane zgodnie z umową, a zatem powód nie podniósł żadnej szkody majątkowej. Nadto pozwany podniósł zarzut braku legitymacji czynnej po stronie powodowej argumentując, że w wyroku Sądu Okręgowego XVI Wydziału Karnego z dnia 5 kwietnia 2013 r. pokrzywdzonym jest Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych w B., a nie powód.

W pismach z dnia 13 czerwca i 28 czerwca 2016 r. powód odniósł się do powyższych zarzutów pozwanego podtrzymując pozew w całej rozciągłości, wskazując nadto, że Inspektorat Sił Zbrojnych w B. jest dysponentem II wyższego stopnia w strukturach M.O.N. i realizuje zadania inwestycyjne i remontowe zadysponowane przez Szefa S. Generalnego M.O.N. w określonym zasięgu terytorialnym, rzeczowym i finansowym. Jest jednocześnie jednostką, której podlega m.in. (...), który jest dysponentem III stopnia i realizuje zadania rzeczowe przekazane wraz ze środkami finansowymi przez Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych w B.. Powód wskazał, że w zakresie inwestycyjnym działał w zakresie dyspozycji Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych w B.. Nadto, w piśmie z dnia 28 czerwca 2016r. powód wskazał – w kwestii dotyczącej późniejszego usuwania stwierdzonych wad okien – że okna zostały przerobione przez firmę (...) na właściwe, zgodne z dokumentacją, w ramach rękojmi.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 29 października 2007 r. pomiędzy Wojskowym Zarządem Infrastruktury w Poznaniu jako Zamawiającym a firmą (...) Sp. z o.o. w P. jako Wykonawcą doszło do zawarcia umowy nr (...) na wykonanie robót budowlanych na zadaniu (...) „Remont budynku sztabowego nr (...) JW. (...) P. – etap I – wymiana stolarki okiennej i remont sanitariatów” za cenę 3.452.469,19 zł netto (4.212.012,41 zł brutto). Wynagrodzenie Wykonawcy płatne było przez Zamawiającego na podstawie faktur częściowych w terminie 30 dni od doręczenia faktury. Zgodnie z umową przedstawicielem Wykonawcy na terenie budowy jako kierownik budowy był pozwany M. R..

Okoliczności niesporne, poświadczona za zgodność z oryginałem umowa nr (...) (k.198-204 akt XVI K 16/13).

W dniu 25 kwietnia 2008 r. pomiędzy przedstawicielami Zamawiającego a przedstawicielami Wykonawcy, doszło do spisania protokołu konieczności nr (...) na roboty zwiększające zakres robót w budynku sztabowym nr I JW. (...) P. –

etap I wymiana stolarki okiennej i remont sanitariatów na zadaniu nr (...), w którym wskazano m.in. na konieczność wykonania robót związanych z montażem i demontażem windy zewnętrznej o wartości kosztorysowej 26.337,95 zł, montażem dodatkowych 200 m² płytek ceramicznych w sanitariatach o wartości kosztorysowej 18.852,10 zł, demontażem i montażem grzejników w sanitariatach i klatce schodowej o wartości kosztorysowej 9.799,92 zł.

W związku z powyższym ówczesny Szef (...) płk J. A. podpisał w imieniu Zamawiającego z Wykonawcą aneks nr (...) do powyższej umowy przewidujący zwiększenie wynagrodzenia Wykonawcy o wartość prac wskazanych w protokole konieczności nr (...).

Okoliczności bezsporne, a nadto dowód z dokumentów w aktach XVI K 16/13 SO w Poznaniu: poświadczona za zgodność z oryginałem kopia protokołu konieczności nr (...) (k.217-221); opinia biegłego rzeczoznawcy budowlanego J. R. (1) (k. 513-544, 568-598); protokół przesłuchania biegłego J. R. (1) (k. 553-555,599-600); akt oskarżenia z uzasadnieniem (k.1006-1044); wyrok SO Poznań Wydział XVI Karny z 5.04.2013 r. (k.1172-1180).

Prawomocnym wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu XVI Wydział Karny w sprawie o sygn. akt XVI K 16/13 (uwzględniając wniosek o dobrowolne poddanie się karze) uznał pozwanego M. R. za winnego m.in. czynu opisanego w punkcie 4 wyroku tj. tego, że w bliżej nieustalonych dniach w okresie od dnia 25 kwietnia 2008 roku do 2 maja 2008 roku w P., w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, działając wspólnie i w porozumieniu z ustalonymi osobami, o których wiedział, że są oni funkcjonariuszami publicznymi, jako kierownik budowy z firmy (...) Sp. z o.o. w ramach realizowanego, na podstawie umowy nr (...) z dnia 29 października 2007 roku, zadania nr (...) „Remont budynku sztabowego nr I - etap I wymiana okien i remont sanitariatów w Jednostce Wojskowej (...) w P.”, poświadczyl nieprawdę w protokole konieczności na roboty zwiększające nr (...) z dnia 25 kwietnia 2008 roku, dotyczącym zwiększenia zakresu prac, potwierdzając konieczność wykonania robót związanych z: a) montażem i demontażem windy zewnętrznej o wartości kosztorysowej 26.337,95 zł, co powiększone o 22 % podatku VAT dało kwotę 32.132,30 zł brutto, podczas gdy zgodnie z postanowieniami umowy głównej, remont zlecony firmie (...) Sp. z o.o. winien być wykonany siłami własnymi wykonawcy bez angażowania środków finansowych zamawiającego ponad cenę oferty, b) montażem dodatkowych 200 m² płytek ceramicznych w sanitariatach o wartości kosztorysowej 18.852,10 zł, co powiększone o 22% podatku VAT dało kwotę 22.999,56 zł brutto, podczas gdy prace w tym zakresie zostały wykonane przed dniem sporządzenia protokołu konieczności nr (...) z dnia 25 kwietnia 2008 roku, który stanowił podstawę do ich zlecenia, c) demontażem i montażem grzejników w sanitariatach i klatce schodowej o wartości kosztorysowej 9.799,92 zł, co powiększone o 22% podatku VAT dało kwotę 11.955,90 zł brutto, podczas gdy w dokumentacji powykonawczej brak było jakiegokolwiek wzmianki o zmianach w sieci centralnego ogrzewania czy też lokalizacji grzejników, a ponadto zgodnie z postanowieniami umowy głównej, remont zlecony firmie (...) Sp. z o.o. winien być wykonany siłami własnymi wykonawcy bez angażowania środków finansowych zamawiającego ponad cenę oferty, w konsekwencji czego w dniu 30 kwietnia 2008 roku (...), reprezentowany przez płk J. A., podpisał z wykonawcą firmą (...) Sp. z o.o., aneks nr (...) do umowy nr (...) z dnia 29 października 2007 roku dotyczący zwiększenia zakresu prac o te wyszczególnione w protokole konieczności nr (...), z naruszeniem postanowień określonych w art. 67 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2004 r. nr 19 poz. 177, tekst jednolity Dz.U. z 2007 roku, nr 223, poz. 1655), albowiem wskazane powyżej roboty zwiększające nie stanowiły robót, których wykonanie stało się konieczne na skutek sytuacji niemożliwej wcześniej - na etapie pierwotnego zamówienia publicznego - do przewidzenia, a następnie poświadczyl nieprawdę w dzienniku budowy nr 2/ (...) remontu budynku sztabowego nr I w kompleksie (...) poprzez dokonanie pod datą 2 maja 2008 roku wpisu o rozpoczęciu w tym dniu realizacji robót dodatkowych i zamiennych w sytuacji, gdy roboty te były już wykonywane wcześniej w trakcie prac prowadzonych na podstawie umowy podstawowej nr (...), w wyniku których to działań (...) bezpodstawnie wypłacił firmie (...) sp. z o.o. nienależne wynagrodzenie o łącznej kwocie 67.087,76 zł na szkodę Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych w B., naruszając przy tym przepisy art. 35 ust. 3 pkt 1 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2005 r. nr 249, późn. zm.), - tj. o czyn z art. 271 § 3 kk w zw. z art. 231 § 2 kk w zw. z art. 21 § 2 kk w zw. z art. 12 kk.

Nadto pozwany został uznany winnym czynu opisanego w punkcie 5 wyroku tj. tego, że w dniu 30 kwietnia 2008 roku w P., działając wspólnie i w porozumieniu z ustaloną osobą, o której wiedział, że jest funkcjonariuszem publicznym, jako kierownik budowy wykonawcy firmy (...) Sp. z o.o., w ramach realizowanego, na podstawie umowy nr (...) z dnia 29 października 2007 roku, zadania nr (...) „Remont budynku sztabowego nr (...) - etap I wymiana okien i remont sanitariatów w Jednostce Wojskowej (...) w P.”, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla firmy (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. poświadczył - w oświadczeniu kierownika budowy o zakończeniu robót budowlanych - nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne, poprzez potwierdzenie swoim podpisem, że prace remontowe zostały wykonane zgodnie z projektem technicznym, podczas gdy: w piwnicy remontowanego budynku, zamiast zaprojektowanych 64 okien dwuskrzydłowych, zamontowano 64 tańsze okna jednoskrzydłowe, bez obniżenia wynagrodzenia wykonawcy, w pomieszczeniach biurowych remontowanego budynku zamiast zaprojektowanego wewnętrznego parapetu okiennego o głębokości 50 cm, zamontowano wewnętrzny parapet okienny o głębokości 40 cm, bez obniżenia wynagrodzenia wykonawcy, w sanitariatach remontowanego budynku, zamiast zaprojektowanych skrzydeł drzwiowych laminowanych, zamontowano tańsze skrzydła drzwiowe lakierowane o gorszych parametrach jakościowych, przez co wprowadził w błąd Szefa (...) co do zakresu i jakości wykonanych prac remontowych i doprowadził go niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wyniku wypłacenia firmie (...) Sp. z o.o. nienależnego wynagrodzenia w kwocie 31.523,14 zł, naruszając przy tym przepisy art. 35 ust. 3 pkt 1 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 30 czerwca 2005 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2005 roku, nr 249, poz. 2104 ze zm.) - tj. o czyn z art. 271 § 3 kk w zw. z art. 286 § 1 kk.

Za powyższe przestępstwa Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XVI Karny wymierzył pozwanemu kary pozbawienia wolności, których wykonanie zostało warunkowo zawieszona na okres próby oraz wymierzył kary grzywny. Sąd Karny nie orzekł nawiązki ani obowiązku naprawienia szkody na rzecz pokrzywdzonego.

Na skutek powyższego przestępstwa popełnionego przez pozwanego powód poniósł szkodę w wysokości 85.810,90 zł (98.610,90 zł – 12.800 zł = 85.810,90 zł).

W piwnicy remontowanego budynku, zamiast zaprojektowanych 64 okien dwuskrzydłowych, firma (...) sp. z o.o. zamontowała 64 tańsze okna jednoskrzydłowe, bez obniżenia wynagrodzenia wykonawcy. Różnica w cenie pomiędzy oknami zaprojektowanymi a faktycznie zamontowanymi wyniosła 12.800 zł. Okna w piwnicy zostały jednak doprowadzone przez wykonawcę do stanu zgodnego z umową w ramach rękopłat.

Dowód z dokumentów w aktach sprawy XVI K 16/13 SO w Poznaniu: poświadczona za zgodność z oryginałem kopia protokołu konieczności nr (...) (k. 217-221); opinia biegłego rzeczoznawcy budowlanego J. R. (1) (k. 513-544,568-598); protokół przesłuchania biegłego J. R. (1) (k. 553-555,599-600); akt oskarżenia z uzasadnieniem (k.1006-1044); wyrok SO Poznań Wydział XVI Karny z 5.04.2013 r. (k.1172-1180); zarządzenie o wykonaniu wyroku w stosunku do M. R. (k.1204), dokumentacja związana z wymianą okien w piwnicy w 2011 i 2012r. (k. 656-667), częściowo okoliczności przyznane przez powoda (art. 229 kpc).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dowodów z dokumentów, w tym ze wskazanych powyżej dokumentów zgromadzonych w aktach Sądu Okręgowego w Poznaniu w Wydziale XVI Karnym pod sygnaturą XVI K 16/13.

Zeznania stron nie budziły wiarygodności, aczkolwiek spór w niniejszej sprawie skupiał się de facto na ocenie prawnej ustalonego wyrokiem karnym czynu przestępczego pozwanego pod kątem odpowiedzialności cywilnej – odszkodowawczej pozwanego. W tym zakresie dowód z zeznań pozwanego nie wniósł do sprawy istotnych okoliczności.

Sąd oddalił wniosek pozwanego o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków F. F. i P. S. zawnioskowanych na okoliczność wykonania prac zgodnie z umową, w szczególności na okoliczność zamontowania okien dwuskrzydłowych zgodnie z umową. Wskazać należy, że był to dowód zbędny dla rozstrzygnięcia albowiem w piśmie z dnia 28 czerwca 2016r. powód wskazał – w kwestii dotyczącej późniejszego usuwania stwierdzonych wad okien – że okna

zostały przerobione przez firmę (...) na właściwe, zgodne z dokumentacją, w ramach rękojmi. W ocenie Sądu, zatem, okoliczność, że 64 okna w pomieszczeniach piwnicznych zostały doprowadzone do stanu zgodnego z umową i projektem została przyznana przez stronę powodową i jako taka nie wymagała dowodu (art. 229 kpc). Przyznanie tej okoliczności nie budziło wątpliwości Sądu, albowiem w aktach sprawy karnej XVI K 16/13 znajdują się dokumenty, które potwierdzają ww. okoliczność (k. 666 – pismo z 12.05.2011r. potwierdzające m.in. naprawę 54 okien / pozostało 10/, k. 656 - 657 pismo z dnia 2.02.2012r. potwierdzające wymianę pozostałych 10 okien w pomieszczeniach piwnicznych). Wartość różnicy cenowej pomiędzy oknami zaprojektowanymi a faktycznie zamontowanymi wyniosła 12.800 zł, co wynika z wydanej w sprawie karnej, a niekwestionowanej przez strony w niniejszym postępowaniu opinii biegłego sądowego J. R., jak i uzasadnienia aktu oskarżenia (k. 1033).

W ocenie Sądu, nieistotnym dla sprawy dowodem była opinia na karcie 715-730 akt XVI K 16/13 na okoliczność braku szkody majątkowej, albowiem powyższa opinia dotyczyła badania przez biegłego rewidenta, czy wypłacenie przez powoda wynagrodzenia wykonawcy za materiały faktycznie nie wykorzystane i następnie zawarcie umowy depozytu dotyczącej przekazania firmie (...) Sp. z o.o. materiałów było uzasadnione pod względem celowości, oszczędności, gospodarności i ochrony interesów ekonomicznych powoda i dysponentów budżetowych wyższego stopnia, w sytuacji, gdy Wykonawca zobowiązał się do wykonania remontu przy użyciu własnych materiałów (...). Powyższa opinia nie stanowiła dowodu na okoliczność wykazania, że powód nie poniósł szkody w wysokości ustalonej w wyroku karnym.

Podkreślić należy, że w ocenie Sądu, mając na względzie zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, powód wykazał – w przeważającej części - wysokość poniesionej szkody. Wprawdzie w niniejszej sprawie Sąd nie był w myśl art. 11 kpc związany wysokością szkody wskazaną w wyroku karnym (o czym Sąd szerzej wypowie się w dalszej części uzasadnienia), niemniej, w przekonaniu Sądu, zapadnięcie przeciwko pozwanemu prawomocnego wyroku karnego o treści ustalonej powyżej (a więc wskazującej wysokość szkody), zmieniło rozkład ciężaru dowodu w niniejszej sprawie. Powód bowiem zaoferował ww. dowody, w tym powołał się na wydaną w sprawie karnej opinię biegłego J. R. (1) (którego to dokumentu oraz jego mocy dowodowej w niniejszej sprawie pozwany nie zakwestionował) oraz treść prawomocnego wyroku karnego. To na pozwanym w niniejszej sprawie, spoczywał zatem ciężar przeprowadzenia dowodów przeciwnych. Pozwany jedynie częściowo skutecznie zakwestionował wysokość szkody poniesionej przez powoda, a mianowicie w zakresie kwoty 12.800 zł stanowiącej różnicę cenową pomiędzy oknami zgodnymi z projektem i umową a oknami wadliwymi, a które zostały zamontowane w pomieszczeniach remontowanego budynku (o czym już wyżej była mowa). W pozostałym zaś zakresie pozwany takich dowodów nie zaoferował.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo okazało się w przeważającej mierze uzasadnione.

W niniejszym postępowaniu powód domagał się zasądzenia kwoty 98.106,90 zł tytułem odszkodowania za szkodę jaką poniósł w następstwie przestępczego działania pozwanego, powołując się na związanie sądu cywilnego ustaleniami wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu Wydziału XVI Karnego z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie XVI K 16/13.

W pierwszej kolejności odnosząc się do zarzutu pozwanego co do braku legitymacji czynnej powoda wskazać należy, że powód jako Zamawiający był stroną umowy nr (...) z dnia 29 października 2007 r. zawartej z firmą (...) Sp. z o.o. w P. na wykonanie robót budowlanych na zadaniu (...) „Remont budynku sztabowego nr (...) JW. (...) P. – etap I – wymiana stolarki okiennej i remont sanitariatów”. Powód jako zamawiający był zobowiązany do zapłaty umówionego wynagrodzenia i to powód je zapłacił. Jednocześnie wskazać należy, że zgodnie z § 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 stycznia 2000 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie nadania statutu Ministerstwu Obrony Narodowej (Dz.U.2000.9.119) Inspektorat Wsparcia Sił Zbrojnych w B. jest jednostką organizacyjną podporządkowaną Ministerstwu Obrony Narodowej. Zgodnie z załącznikiem nr 33 do Zarządzenia Nr 28/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 31 października 2013 r. w sprawie nadania statutów Inspektoratowi Wsparcia Sił Zbrojnych oraz jednostkom podległym Szefowi Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych (Dz. Urz. MON z dnia 13 listopada 2013 r.), (...), jest jednostką budżetową w rozumieniu art. 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 i 938). (...) jest jednostką wojskową w rozumieniu art. 3 ust. 5 ustawy z dnia

21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 461, z późn. zm.). Szef Zarządu, jest dysponentem środków budżetu państwa trzeciego stopnia podległym Szefowi Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych w B. (§ 4). Podstawowym zadaniem (...) jest gospodarowanie nieruchomościami będącymi w trwałym zarządzie Ministra Obrony Narodowej, realizacja zadań dotyczących eksploatacji, inwestycji i remontów nieruchomości oraz związanej z nimi infrastruktury technicznej, gospodarki energetycznej, komunalnej i ochrony środowiska, zaopatrywania w ruchome składniki majątkowe niezbędne do wyposażenia i technicznego utrzymania nieruchomości, oraz planowanie i koordynacja przedsięwzięć związanych z przygotowaniem infrastruktury wojskowej na wypadek mobilizacyjnego rozwinięcia i wojny, a także realizowanie przedsięwzięć związanych z zakwaterowaniem wojska. Zadaniem (...) jest realizacja zabezpieczenia finansowego i logistycznego jednostek organizacyjnych resortu obrony narodowej przydzielonych mu na zaopatrzenie zgodnie z planem przydziałów gospodarczych resortu obrony narodowej (§ 7 ust 1 i 2). Zgodnie z § 9, Szef Zarządu jest kierownikiem jednostki budżetowej w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz dowódcą jednostki wojskowej w rozumieniu ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

(...) został powołany m.in. do gospodarowania nieruchomościami będącymi w trwałym zarządzie Ministra Obrony Narodowej znajdującymi się na obszarze własności powoda. Szef (...) w zakresie inwestycji dotyczącej remontu budynku sztabowego nr I – etap 1 w Jednostce Wojskowej (...) w P. wykonywał zadania własne i tym zakresie dysponował środkami finansowymi przekazanymi przez Szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych w B. jako jednostki organizacyjnej podległej Ministerstwu Obrony Narodowej. Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał zarzuty pozwanego w tym zakresie za niezasadne.

Przechodząc do meritum wskazać należy, że w procesie o naprawienie szkody związanej z czynem niedozwolonym - zgodnie z art. 415 k.c. - niezbędne jest ustalenie, że sprawca szkody dopuścił się czynu, z którym ustawa wiąże odpowiedzialność, wystąpienie określonej szkody (na mieniu, na osobie) oraz istnienie związku przyczynowo - skutkowego z owym bezprawnym działaniem i szkodą. Wskazać należy, że art. 415 k.c. normuje odpowiedzialność deliktową opartą na winie sprawcy, dlatego czyn pociągający za sobą tę odpowiedzialność musi wykazywać określone znamiona odnoszące się do strony przedmiotowej i podmiotowej. Chodzi o znamiona niewłaściwości postępowania od strony przedmiotowej, określane mianem bezprawności czynu, i od strony podmiotowej, określane winą w znaczeniu subiektywnym. Dopiero czyn bezprawny może być oceniany w kategoriach czynu zawinionego w rozumieniu art. 415 k.c. Bezprawność czynu oznacza jego sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Winę można natomiast przypisać sprawcy czynu w sytuacji, w której istnieją podstawy do negatywnej oceny jego zachowania z punktu widzenia zarówno obiektywnego, jak i subiektywnego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 7.05.2008 r. II CSK 4/08). Podkreślić należy, że zgodnie z art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Adekwatny związek przyczynowo - skutkowy, po myśli art. 6 k.c. co do zasady podlega udowodnieniu przez poszkodowanego.

W tym miejscu wskazać należy, że art. 11 k.p.c. jest normą szczególną stanowiącą wyjątek od zasady swobodnej oceny dowodów i poczynionych w wyniku tej oceny ustaleń sądu cywilnego wiążąc ten sąd w zakresie ustaleń wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa. W doktrynie wyrażany jest pogląd o związaniu sądu cywilnego wszystkimi okolicznościami stanowiącymi istotę przestępstwa, lecz zgodnie z dominującym stanowiskiem orzecznictwa i doktryny związanie prawomocnym wyrokiem karnym dotyczy ustalonych w nim znamion przestępstwa i okoliczności jego popełnienia, natomiast okoliczności wykraczające poza te elementy stanu faktycznego nie są wiążące w sprawie cywilnej. Co do zasady nie jest też wiążąca ustalona wyrokiem karnym wysokość szkody, chyba że należy do znamion ustawowych przestępstwa i stanowi niezbędny element jego stanu faktycznego; zakres związania jest wówczas uzależniony od rodzaju popełnionego przestępstwa (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016 r. III CSK 267/15, LEX nr 2093031). Zgodnie z art. 11 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Jednakże osoba, która nie była oskarżona, może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające lub ograniczające jej odpowiedzialność cywilną. Zasada prejudykatu wynikającego ze zdania pierwszego art. 11 k.p.c. ma charakter bezwzględnie obowiązujący w stosunku do sprawcy przestępstwa

skazanego w procesie karnym. Sprawca przestępstwa jako pozwany w sprawie cywilnej nie może podważać ustaleń wyroku skazującego jego za popełnienie przestępstwa. Może natomiast powoływać się na wszelkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na zmniejszenie jego odpowiedzialności cywilnej, w tym na przyczynienie się poszkodowanego do szkody lub wyłączenie obowiązku jej naprawienia np. z powodu jej pokrycia, przedawnienia, potrącenia. Przepis art. 11 k.p.c. jako przepis procesowy nie reguluje i nie przesądza kwestii odpowiedzialności cywilnej. O skutkach cywilnoprawnych wynikających z czynu objętego prawomocnym wyrokiem skazującym decyduje cywilne prawo materialne. Istota związania sądu cywilnego skazującym wyrokiem karnym wyraża się w tym, że w skład podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu cywilnego wchodzi czyn opisany w sentencji karnego wyroku skazującego, a sąd ten pozbawiony jest możliwości dokonywania ustaleń w tym zakresie, w tym w szczególności ustaleń odmiennych niż przeniesione na podstawie tego wyroku z procesu karnego. Wyłączona jest tym samym możliwość dowodzenia w postępowaniu cywilnym, że prawomocny skazujący wyrok karny z jakichkolwiek przyczyn jest wadliwy (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2013 r. I CSK 373/12, OSNC 2013/11/126). Wynikające z art. 11 k.p.c. związanie sądu w postępowaniu cywilnym dotyczy znamion przestępstwa, a także okoliczności jego popełnienia, dotyczących czasu, miejsca, poczytalności sprawcy itp. ale, co wymaga podkreślenia, ustalonych w sentencji wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2014 r. II CSK 405/13, LEX nr 1480316). Ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do wysokości szkody, wiążą sąd cywilny tylko wtedy, gdy sprawca został skazany za zagarnięcie konkretnej sumy pieniężnej. Wynika z tego, że jeżeli dokładne ustalenie szkody dla skazania sprawcy nie było konieczne i nie wynika to z ustaleń sądu, to wysokości podane w uzasadnieniu wyroku karnego nie pozbawiają pozwanego uprawnienia do domagania się ścisłego ustalenia wysokości poniesionej szkody przez powoda. (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2013 r. V CSK 556/12, LEX nr 1413608).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że Sąd związany był ustaleniami co do okoliczności popełnienia przez pozwanego czynów zabronionych wskazanych w wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu Wydział XVI Karny z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie o sygn. akt XVI K 16/13 tj. przestępstwa z art. 271 § 3 kk, art. 231 § 2 kk, art. 286 § 1 kk. W tym miejscu wskazać należy, że pozwany został skazany za występki opisane w punkcie 4 wyroku tj. poświadczenie nieprawdy w protokole konieczności nr (...) tj. za czyn z art. 271 § 3 kk to jest za to, że jako osoba uprawniona do wystawienia dokumentu poświadczył w nim nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej pozostający w związku z art. 231 § 2 kk tj., że przekraczając swoje uprawnienia działała na szkodę interesu publicznego i działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Nadto pozwany został skazany za występki opisane w punkcie 5 wyroku, tj. poświadczenie nieprawdy w oświadczeniu kierownika budowy o zakończeniu robót budowlanych tj. za czyn z art. 271 § 3 kk w związku z art. 286 § 1 kk, tj. że działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził powoda do niekorzystnego rozporządzenia mieniem za pomocą wprowadzenia powoda w błąd.

Zgodzić należy się z pozwanym, że do ustawowych znamion strony przedmiotowej przestępstwa oszustwa nie należy powstanie szkody i nie jest ona warunkiem koniecznym przyjęcia, że doszło do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Ustawowe podmiotowe znamiona przestępstwa oszustwa unormowane w art. 286 § 1 k.k. obejmują sposób działania, który przez wprowadzenie w błąd ma doprowadzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez poszkodowanego i jego cel, którym jest uzyskanie przez sprawcę korzyści majątkowej. Podobnie do znamion kwalifikowanej postaci poświadczenia nieprawdy z art. 271 § 3 kk oraz przestępstwa z art. 231 § 2 kk nie należy powstanie szkody.

Niemniej Sąd związany był faktem popełnienia przez pozwanego przestępstwa, w tym ustaleniem, że poszkodowany niekorzystnie rozporządził mieniem opisany w sentencji wyroku karnego. Sąd był również uprawniony do samodzielnego ustalenia, że np. w wyniku tego przestępstwa poszkodowany poniósł szkodę wyższą, albo miały miejsce okoliczności wpływające na zmniejszenie szkody ustalonej w wyroku karnym. Wystąpienie szkody nie należy bowiem do znamion przedmiotowych przestępstwa poświadczenia nieprawdy czy oszustwa, i związanie sądu cywilnego określeniem mienia, którym powód niekorzystnie rozporządził oznacza, że Sąd nie może przyjąć, iż taki fakt nie miał miejsca, ale może samodzielnie ustalić, że poszkodowany w rzeczywistości poniósł szkodę w innej wysokości.

W ocenie Sądu zgodnie z art. 6 k.c., w okolicznościach sprawy, to na pozwanym spoczywał ciężar wykazania faktu braku poniesienia przez powoda szkody w wysokości ustalonej w wyroku karnym.

Z ustaleń Sądu Okręgowego w Poznaniu w Wydziale XVI Karnym zawartych w wyroku z dnia 5 kwietnia 2013 r. wynika, że pozwany w okresie od dnia 25 kwietnia 2008 roku do 2 maja 2008 roku w P., jako kierownik budowy z firmy (...) Sp. z o.o. w ramach realizowanego, na podstawie umowy nr (...) z dnia 29 października 2007 roku, zadania nr (...) „Remont budynku sztabowego nr I - etap I wymiana okien i remont sanitariatów w Jednostce Wojskowej (...) w P.”, poświadczył nieprawdę w protokole konieczności na roboty zwiększające nr (...) z dnia 25 kwietnia 2008 roku, dotyczącym zwiększenia zakresu prac, potwierdzając konieczność wykonania robót związanych z: a) montażem i demontażem windy zewnętrznej o wartości kosztorysowej 26.337,95 zł, co powiększone o 22 % podatku VAT dało kwotę 32.132,30 zł brutto, podczas gdy zgodnie z postanowieniami umowy głównej, remont zlecony firmie (...) Sp. z o.o. winien być wykonany siłami własnymi wykonawcy bez angażowania środków finansowych zamawiającego ponad cenę oferty, b) montażem dodatkowych 200 m² płytek ceramicznych w sanitariatach o wartości kosztorysowej 18.852,10 zł, co powiększone o 22% podatku VAT dało kwotę 22.999,56 zł brutto, podczas gdy prace w tym zakresie zostały wykonane przed dniem sporządzenia protokołu konieczności nr (...) z dnia 25 kwietnia 2008 roku, który stanowił podstawę do ich zlecenia, c) demontażem i montażem grzejników w sanitariatach i klatce schodowej o wartości kosztorysowej 9.799,92 zł, co powiększone o 22% podatku VAT dało kwotę 11.955,90 zł brutto, podczas gdy w dokumentacji powykonawczej brak było jakiegokolwiek wzmianki o zmianach w sieci centralnego ogrzewania czy też lokalizacji grzejników, a ponadto zgodnie z postanowieniami umowy głównej, remont zlecony firmie (...) Sp. z o.o. winien być wykonany siłami własnymi wykonawcy bez angażowania środków finansowych zamawiającego ponad cenę oferty, w konsekwencji czego w dniu 30 kwietnia 2008 roku (...), reprezentowany przez płk J. A., podpisał z wykonawcą firmą (...) Sp. z o.o., aneks nr (...) do umowy nr (...) z dnia 29 października 2007 roku dotyczący zwiększenia zakresu prac o te wyszczególnione w protokole konieczności nr (...), z naruszeniem postanowień określonych w art. 67 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2004 r. nr 19 poz. 177, tekst jednolity Dz.U. z 2007 roku, nr 223, poz. 1655), albowiem wskazane powyżej roboty zwiększające nie stanowiły robót, których wykonanie stało się konieczne na skutek sytuacji niemożliwej wcześniej - na etapie pierwotnego zamówienia publicznego - do przewidzenia, a następnie poświadczył nieprawdę w dzienniku budowy nr 2/ (...) remontu budynku sztabowego nr I w kompleksie (...) poprzez dokonanie pod datą 2 maja 2008 roku wpisu o rozpoczęciu w tym dniu realizacji robót dodatkowych i zamiennych w sytuacji, gdy roboty te były już wykonywane wcześniej w trakcie prac prowadzonych na podstawie umowy podstawowej nr (...), w wyniku których to działań (...) bezpodstawnie wypłacił firmie (...) sp. z o.o. nienależne wynagrodzenie o łącznej kwocie 67.087,76 zł.

Powyższy wyrok karny zawiera ustalenia co do faktu popełnienia przez pozwanego przestępstwa związanego z poświadczeniem nieprawdy jako kierownika robót zawartego w protokole konieczności nr (...) co do konieczności wykonania dodatkowych prac (w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych), jak również co do wartości tych prac (łącznie na kwotę 67.087,76 zł) oraz ustalenia, że prace te nie były niemożliwymi do przewidzenia na etapie zawierania umowy i w związku z tym nie należało się za nie dodatkowe wynagrodzenie Wykonawcy, które wypłacił powód. Pozwany w toku niniejszego postępowania nie naprowadził żadnych dowodów celem ustalenia okoliczności przeciwnych, tj. że w zakresie robót określonych w protokole konieczności nr (...) wartość tych prac była inna albo że powód odzyskał od Wykonawcy wskazaną kwotę, tak że nie jest już poszkodowany przestępnym czynem pozwanego. Zatem wobec braku dowodów przeciwnych, Sąd uznał, że na skutek powyższego czynu opisanego w punkcie 4 sentencji wyroku, za który pozwany został prawomocnie skazany, powód poniósł szkodę w wysokości 67.087,76 zł, albowiem w związku z poświadczeniem nieprawdy przez pozwanego bezpodstawnie zapłacił kwotę 67.087,76 zł za dodatkowe prace zgodnie z protokołem konieczności na roboty zwiększające zakres robót nr (...), za które nie powinien był płacić dodatkowego wynagrodzenia Wykonawcy.

Pozwany wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2013 r. został uznany także za winnego tego, że jako kierownik budowy Wykonawcy w ramach realizowanego, na podstawie umowy nr (...) z dnia 29 października 2007 roku, zadania nr (...) „Remont budynku sztabowego nr (...) - etap I wymiana okien i remont sanitariatów w Jednostce Wojskowej (...) w P.”, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla firmy (...) Sp. z o.o. z

siedzibą w P. poświadczył - w oświadczeniu kierownika budowy o zakończeniu robót budowlanych - nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne, poprzez potwierdzenie swoim podpisem, że prace remontowe zostały wykonane zgodnie z projektem technicznym, podczas gdy: w piwnicy remontowanego budynku, zamiast zaprojektowanych 64 okien dwuskrzydłowych, zamontowano 64 tańsze okna jednoskrzydłowe, bez obniżenia wynagrodzenia wykonawcy, w pomieszczeniach biurowych remontowanego budynku zamiast zaprojektowanego wewnętrznego parapetu okiennego o głębokości 50 cm, zamontowano wewnętrzny parapet okienny o głębokości 40 cm, bez obniżenia wynagrodzenia wykonawcy, w sanitariatach remontowanego budynku, zamiast zaprojektowanych skrzydeł drzwiowych laminowanych, zamontowano tańsze skrzydła drzwiowe lakierowane o gorszych parametrach jakościowych, przez co wprowadził w błąd Szefa (...) co do zakresu i jakości wykonanych prac remontowych i doprowadził go niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wyniku wypłacenia firmie (...) Sp. z o.o. nienależnego wynagrodzenia w kwocie 31.523,14 zł.

W ocenie Sądu i w tym zakresie to pozwany zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodu winien wykazać, że pozwany nie poniósł szkody we wskazanej wysokości. Z ciężaru tego wywiązał się częściowo. Z ustaleń Sądu wynika bowiem, że firma (...) Sp. z o.o. w P., w latach 2011 – 2012 doprowadziła 64 okna w piwnicy do stanu zgodnego z umową i projektem. Różnica cenowa okien zgodnych z umową i niezgodnych z umową wynosiła 12.800 zł. Skoro na skutek działań firmy (...) sp. z o.o. okna zostały doprowadzone do stanu zgodnego z umową, to pomimo zapłaty ww. wynagrodzenia, należy uznać, że powód nie poniósł szkody. Wskazać należy bowiem na metodę dyferencyjną (różnicy) ustalania odszkodowania: szkoda jest uszczerbkiem w prawnie chronionych dobrach wyrażającym się w różnicy między stanem dóbr, jaki istniał i jaki mógłby następnie wytworzyć się w normalnej kolei rzeczy, a stanem jaki powstał na skutek zdarzenia wywołującego zmianę w dotychczasowym stanie rzeczy, z którym to zdarzeniem ustawodawca wiąże powstanie odpowiedzialności odszkodowawczej (takie stanowisko Sąd Najwyższy wyraził w orzeczeniach: z dnia 11 lipca 1957 r., II Cr 304/57, OSN 1958 poz. 56; z dnia 22 listopada 1963 r., III PO 31/63, OSNCP 1964 nr 7-8, poz. 128; z dnia 07 sierpnia 2003 r., IV CKN 387/01; w uchwale z dnia 12 października 2001 r., III CZP 57/01, OSNC 2002 nr 5 poz. 57). Skoro przedmiotowe 64 okna (choćby na skutek działania osoby trzeciej – spółki (...) sp. o.o. w P.) zostały doprowadzone do stanu zgodnego z umową, to powód pomimo wypłaty ww. części wynagrodzenia nie poniósł szkody. Nie ma, zdaniem Sądu, przy tym znaczenia, w jakim trybie (rękojmi, gwarancji czy innym) okna te zostały doprowadzone do stanu zgodnego z umową. Istotnym jest, że aktualnie nie występuje w tym zakresie element szkody po stronie powoda.

Pozwany nie wykazał zaś, aby w pozostałym zakresie tj. co do kwoty 18.723,14 zł (98.610,90 zł – 67.087,76 zł – 12.800 zł), powód zapłacił wynagrodzenie zasadnie. Podkreślić należy, że pozwany nie wykazał, że pozostałe prace, co do których pozwany poświadczył nieprawdę, za które Wykonawca otrzymał zawyżone wynagrodzenie, zostały ostatecznie wykonane zgodnie z umową, zgodnie z projektem technicznym. W tym zakresie dowód z zeznań świadków nie był przydatny, albowiem okoliczności te wymagały wiedzy specjalistycznej (wobec braku przyznania tej okoliczności, jej ustalenie wymagało dowodu z opinii biegłego). Pozwany nie wykazał, że w pomieszczeniach biurowych remontowanego budynku zamontowano - zgodnie z projektem technicznym wewnętrzne parapety okienne o głębokości 50 cm w miejsce zamontowanych parapetów o głębokości 40 cm, że w sanitariatach remontowanego budynku zamontowano zaprojektowane skrzydła drzwiowe laminowane w miejsce zamontowanych tańszych skrzydeł drzwiowych lakierowanych o gorszych parametrach jakościowych. Podkreślić należy, że w toku powyższego postępowania karnego był przeprowadzony dowód z opinii biegłego rzeczoznawcy budowlanego J. R. (1) na okoliczność nieprawidłowości w wykonanych pracach budowlanych, co do zawyżenia wynagrodzenia Wykonawcy, które to wnioski były podstawą postawienia zarzutów pozwanemu. Zatem pozwany chcąc obalić powyższe ustalenia sądu karnego, winien przeprowadzić dowód przeciwny. W związku z powyższym, wobec braku dowodów przeciwnych, Sąd ustalił, że powód, na skutek czynu popełnionego przez pozwanego, poniósł również szkodę w kwocie 18.723,14 zł (31.523,14 zł – 12.800 zł) albowiem pozwany poświadczając nieprawdę jako kierownik robót doprowadził powoda do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w ww. kwocie, gdyż powód zapłacił wynagrodzenie za prace, które nie zostały wykonane zgodnie z umową, za które winno być obniżone wynagrodzenie Wykonawcy.

Zdaniem Sądu, istnieje przy tym adekwatny związek przyczynowy pomiędzy działaniem pozwanego a powstaniem szkody. Słusznie wskazuje powód, że Skarb państwa – Szef Wojskowego Zarządu Infrastruktury nie wypłaciłby nienależnych kwot, gdyby pozwany nie poświadczył nieprawdy w sposób wskazany w wyroku karnym. Nie ma przy tym znaczenia, że poza działaniem pozwanego powstanie szkody było również skutkiem działania innych osób. Na gruncie prawa cywilnego adekwatny związek przyczynowy może być wielozłonowy. Nie budzi wątpliwości Sądu, że szkoda w majątku powoda by nie nastąpiła, gdyby nie zaistniało przestępcze działanie pozwanego. Wynika to również z treści wyroku karnego, gdzie Sąd ustalił m.in., że „...w wyniku których to działań (...) bezpodstawnie wypłacił firmie (...) sp. z o.o. nienależne wynagrodzenie ..” oraz „...doprowadził go do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w wyniku wypłacenia firmie (...) sp. z o.o. w P. nienależnego wynagrodzenia...”. Istotnym jest, że pozwany został skazany za przestępstwa popełnione w wyniku „z góry powziętego zamiaru” i w wyniku działania „wspólnie i w porozumieniu z ustalonymi osobami”, co również świadczy o dużym stopniu zawinienia pozwanego. O wysokim stopniu winy M. R. świadczy również fakt, że przedmiotowe przestępstwa były popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowej (art. 271 § 3 kk i art. 232 § 2 kk).

W myśl art. 441 § 1 kc odpowiedzialność zaś wszystkich osób, które swoim przestępczym działaniem wyrządziły szkodę powodowi, jest solidarna. Pozwany nie może się zatem skutecznie bronić zarzutem, że również inne osoby są odpowiedzialne za powstanie przedmiotowej szkody. Powód ma prawo pozywać każdą z takich osób z osobna. Nie zachodzi tu przypadek współuczestnictwa koniecznego po stronie sprawców szkody (art. 194 § 3 kpc).

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał, że powód poniósł szkodę w łącznej kwocie 85.810,90 zł (98.610,90 zł – 12.800 zł) pozostającej w związku przyczynowo - skutkowym z czynami, za które prawomocnie pozwany został skazany wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie XVI K 16/13. W związku z powyższym Sąd w punkcie 1 wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda Skarbowi Państwa reprezentowanego przez Szefa (...) kwotę 85.810,90 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 5 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty.

O odsetkach Sąd orzekł zgodnie z art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. tj. od dnia następnego po doręczeniu odpisu nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wraz z odpisem pozwu. Roszczenie powoda ma bowiem charakter bezterminowy, a powód nie wykazał, że wcześniej wzywał pozwanego do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem. Zatem dopiero po doręczeniu odpisu pozwu, roszczenie powoda stało się wymagalne.

W związku z powyższym Sąd w punkcie 2 wyroku oddalił roszczenie powoda w zakresie odsetek od dnia 3 grudnia 2015 r. do dnia 4 stycznia 2016 r. jako niezasadne.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie 3 wyroku zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. W oparciu o przepis art. 100 zd. 1 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 11 ust 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w zw. z § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu w zw. z § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 3.132 zł (3.600 zł x 87%) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Z kolei pozwanemu należał się zwrot odpowiedniej części wynagrodzenia pełnomocnika procesowego – tj. kwota 470,21 zł (3.617 zł x 13% = 470,21 zł). Pozwany przegrał proces w 87%, a zatem w tej części należało od niego ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu opłatę sądową, od obowiązku uiszczenia której powód był zwolniony.

SSO /-/ M. Inerowicz